ગાંધીનગર સમાચાર
તા. ૨૦-૪-૨૦૧૫, સોમવાર

તંત્રી સ્થાનેથી....

કૃષિ કારકિર્દી માટે ઘટતી અગ્રતા

હરિયાળા પાટનગરની ઓળખ ધરાવતા ગાંધીનગરમાં ચૈત્ર ઊતરતાંની સાથે ગરમીનો પારો ચાળીસ પાર પહોંચી જતો હોય ત્યાં બીજાં સ્થળોની તો વાત જ શી કરવી! ગ્લોબલ વોર્મિંગની સતત ચેતવણી છતાં કાળા માથાના માનવીએ પ્રકૃતિના દોહનમાં પાછું વાળીને જોવાની પરવા નથી કરી એના પરિણામે ઋતુચક્રમાં પણ નોંધપાત્ર વિકૃતિ આવી ગઈ છે. જ્યાં ઘઉંની રવિ મોસમ પ્રત્યે આશાભરી મીટ માંડીને બેઠેલા ખેડૂતને ઓચિંતા કમોસમી માવઠાને કારણે હતાશા ઘેરી વળી છે, ત્યાં સમૃદ્ધ વર્ગના લોકો માટે એરકન્ડિશન એક રોજિંદી જરૂરિયાત બની ગઈ છે. ખેડૂતો એમની સામાજિક જવાબદારીઓ અને વ્યાજે લીધેલાં નાણાં પરત કરવાની બાબતે ચિંતાગ્રસ્ત બની ડિપ્રેશનમાં સરી જાય છે અને કવચિત આત્મહત્યા જેવાં અંતિમ પગલાં ભરવા મજબૂર બને છે. ગુજરાતમાં પણ આવા દુઃખદ બનાવો બને છે, જો કે આપણી પ્રજા સ્વમાની હોઈ એ અંગે પ્રમાણમાં ઘણી ઓછી રાવ ફરિયાદ કરે છે. એની સામે ઉત્તરપ્રદેશ કે મહારાષ્ટ્ર જેવાં રાજ્યોમાં ખેડૂતો આપઘાતના બનાવો લગભગ રોજિંદી ઘટના બની ગયા છે. વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ખેડૂતો પ્રત્યે હમદર્દી દાખવીને તેત્રીસ ટકા (ત્રીજા ભાગનો) પાક નિષ્ફળ જતાં વળતર આપવાનો નિર્ણય કર્યો એની સામે ગુજરાત સરકારે પચ્ચીસ ટકા પાક નિષ્ફળ ગયો હોય તો પણ વળતર આપવાનું વલણ દાખવી નવો અને પ્રશંસનીય ચલો ચાતર્યો છે. મુખ્યમંત્રી આનંદીબહેન પટેલ પોતે ખેડૂતનાં દીકરી છે, એટલે ખેડૂતનાં દુઃખદર્દને સુપેરે સમજે છે. છેલ્લાં કેટલાક વર્ષોથી ગુજરાતમાં ખેડૂત વર્ગ પણ મોટાપાયે ખેતીકામથી વિમુખ થવા લાગ્યો છે. ખેતી હવે છેલ્લી પ્રાયોરિટી-બલકે મજબૂરીનો વ્યવસાય બની રહેલ છે. ખેડૂત વર્ગની નવી પેઢીએ ગામ છોડીને શહેર તરફ દોટ મૂકી છે. નાની મોટા નોકરી અને શહેરમાં નાનું સરખું પણ મકાન હોય તો જ નવી પેઢીના યુવાનને કન્યા મળે, એવી વિચિત્ર સ્થિતિ સરજાવા પામી છે. ગોચરની જમીન ઉદ્યોગપતિઓને પધરાવી દેવાય એની સાથે ખેતી જ કોઈ ખેતી જ સમાપ્ત થઈ જશે તો એક ડો. કનુ કળસરિયા જેવા નેતાની રાહબરી સાંપડે છે કે વિરોધ નોંધાવાય છે. ખેતી જ સમાપ્ત થઈ જશે તો એક દિવસ એવો આવશે જ્યારે આપણા ખેતી પ્રધાન દેશને બહારથી અનાજ આયાત કરવું પડશે. આવી કશી પળોજણ વગર આજની નવી પેઢીએ ખેતીને નવ ગજથી નમસ્કાર કરવાનું વલણ અપનાવ્યું છે. જ્યાં ભૂતકાળમાં લીલી નાઘેર જેવાં ખેતરો લહેરાતાં હતાં ત્યાં આજે સિમેન્ટ કોન્ક્રીટનાં જંગલ ઊગી નીકળ્યાં છે. ગ્લોબલ વોર્મિંગ માટે આ બેફામ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રવૃત્તિ પણ જવાબદાર છે. ખેતીને તરછોડીને આવી પ્રવૃત્તિ તરફ વળેલા ખેડૂતને ધરતીમાતા માફ કરશે ખરી?

હરિની દૃષ્ટિ...

આ વખતના વેકેશન ક્લાસ અલગ છે.. ડ્રોઇંગ, ડ્રામા, ડાન્સ, ટ્રેકીંગ, સીંગીંગ વગેરે શીખવીને છેલ્લે... આ બધી આવડતને ભૂલીને સ્ટ્રેસ રહીત કેમ બનવું તે પણ શીખવશો... !!

જિલ્લાના પ્રથમ નવગ્રહ મંદિર નિલકંઠ મહાદેવનો જીર્ણોધ્ધાર કરાશે

અંબોડમાં વર્ષો જુના નિલકંઠ મહાદેવ મંદિરનો શિવ પરિવાર પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ યોજાશે

ગાંધીનગર, તા.૧૯ જિલ્લાના પ્રથમ નવગ્રહનું મંદિર શ્રી નિલકંઠ મહાદેવ મંદિરનો જીર્ણોધ્ધાર કરવામાં આવશે. અંબોડ મીની પાવાગઢ યાત્રાધામ ખાતે નિલકંઠ મહાદેવજીનો ત્રિદિવસીય મહોત્સવ યોજાશે.

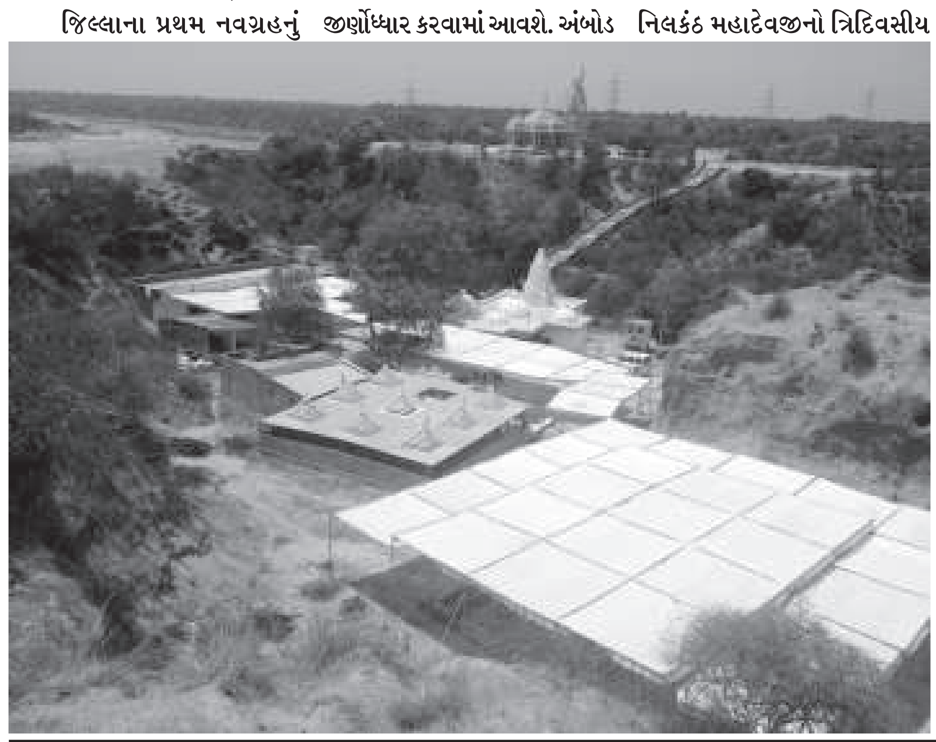

અંબોડ મહાકાળી માતાજીના મંદિર મીની પાવાગઢ યાત્રાધામ ખાતે વર્ષો જુના શ્રી નિલકંઠ મહાદેવનો જીર્ણોધ્ધાર મહોત્સવ યોજાશે. મંદિર ખાતે અલગ અલગ પ્રકારના યજ્ઞકુંડનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

ત્રિ દિવસીય મહોત્સવના પ્રારંભે આજે સોમવારે સવારે ૮-૦૦ વાગે આનંદનો ગરબો યોજવામાં આવશે તેમજ તા. ૨૧ દેહશુધ્ધિ, પ્રાયશ્ચિત, પંચાંગ કર્મ, મંડપ પ્રવેશ તા. ૨૨ કુટીર હોમ, જલયાત્રા અધિવાસન સ્તવન, તા. ૨૩ દેવપ્રબોધન, ન્યાય દિશ્ય હોમ, પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા અને ૧૦૦૮ દિવડાની મહાઆરતી યોજાશે. ધાર્મિક કાર્યક્રમમાં રામકુમાર દાસ બાપુ, વિશ્વજીતભાઈ જાની અને હિતેન્દ્રસિંહ રાઓલે જનતાને ઉપસ્થિત રહેવા આમંત્રણ પાઠવ્યું છે.

હવે લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષાનો આજથી નજારો જોવા મળશે

૧૦૫ દિવસના વિરામ બાદ ઉલ્કાવર્ષાનો પ્રારંભ : ખગોળ વૈજ્ઞાનિકોએ દરિયાઈ, પર્વતીય વિસ્તારોમાં પડાવ નાંખવા માટે તૈયારી કરી : ખગોળીય આનંદ લઈ શકાશે

અમદાવાદ, તા. ૧૯ દુનિયાભરમાં લોકોએ જાન્યુઆરીમાં ક્વોડરન્ટીડસ નિહાળવા ભારત જન વિજ્ઞાન જાથાની રાજ્ય કચેરીએ અપીલ કરી છે. રાજ્યભરમાં ખગોળીય આનંદ

ઉલ્કા વર્ષાનો નજારો..

- ૧૦૫ દિવસના વિરામ બાદ ફરીથી ઉલ્કાવર્ષાનો પ્રારંભ થશે
- ૨૦મીથી ૨૩મી સુધી લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષા આકાશમાં જોવા મળશે
- વિશ્વના ખગોળ વૈજ્ઞાનિકોએ દરિયાઈ અને પર્વતીય વિસ્તારોમાં પડાવ નાંખવાની તૈયારી કરી
- વિજ્ઞાન જાથાની રાજ્યકચેરીએ પહોંચવા પણ કહેવામાં આવ્યું
- રાજ્યભરમાં ખગોળીય આનંદ મેળવવા જાથાએ ખાસ આયોજન કર્યુ છે
- ૨૧મીએ આકાશમાં રીતસર ઉલ્કાવર્ષાનો વરસાદ જોવા મળશે
- કલાકમાં ૧૫થી ૧૬ ઉલ્કા પડતી નજરે પડશે
- દિવાળીના ફટાકડાની આતશબાજીના રોમાંચક દશ્યો આકાશમાં જોવા મળશે

ઉલ્કાવર્ષા સ્પષ્ટ નજરે નિહાળી હતી. ૧૦૫ દિવસના વિરામ બાદ ફરીને ઉલ્કાવર્ષાનો પ્રારંભ થનાર છે તેમાં વિશ્વમાં ૨૦મીથી ૨૩મી એપ્રિલ સુધી લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષા આકાશમાં જોવા મળશે. વિશ્વના ખગોળ વૈજ્ઞાનિકોએ દરિયાઈ તથા પર્વતીય વિસ્તારોમાં પડાવ નાખવાની તૈયારી આરંભી છે ત્યારે રાજ્યમાં જાગૃતોને અવકાશી ઉલ્કાવર્ષાનો અદ્ભુત નજારો લૂંટવા માટે જાથાએ ખાસ આયોજન આદર્યું છે. જાથાના રાજ્ય ચેરમેન જયંત પંડ્યા જણાવે છે કે, ૨૦થી ચાર દિવસ સુધી આકાશમાં લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષા પડતી જોવા મળશે. ૨૧મીએ આકાશમાં રીતસર ઉલ્કાવર્ષાનો વરસાદ જોવા મળશે. કલાકના ૧૫થી ૧૦૦ ઉલ્કાવર્ષા પડતી જોવા મળશે. દિવાળીના ફટાકડાની આતશબાજીના રોમાંચક દશ્યો આકાશમાં જોવા મળશે. અવકાશી અજ્ઞાનતાના કારણએ આકાશમાં અગ્નિના બિહામણા દશ્યો જોઈ અમુક લોકો અચંબા સાથે હોનારત જેવો ભય અનુભવે છે. વાસ્તવમાં અવકાશમાં ઉલ્કાનો રીતસર વરસાદ હોય છે. વધુમાં પંડ્યાએ જણાવ્યું હતું કે, લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષા મહત્તમ ચાર દિવસ સોમવાર પરોઢથી ગુરુવાર સુધઈ આકાશમાં જોવા મળશે. જણાવ્યું હતું કે, ઉલ્કાવર્ષા નિહાળવા મધ્યરાત્રિ બાદ અને વહેલી પરોઢનો સમય શ્રેષ્ઠ છે. મોટેભાગે વહેલી પરોઢે મહત્તમ ઉલ્કા વર્ષાદ જોવા મળે છે. વિદેશમાં લોકો દરિયાઈ કિનારે તથા પર્વતીય ખડકાળ, નિર્જન જગ્યાને પસંદ કરી ચાર-પાંચ દિવસનો પડાવ નાંખે છે. ચારેય દિશામાં ખગોળરસિકોને ગોઠવી ઉલ્કાના આંકડાની નોંધ રાખવામાં આવે છે. સેકન્ડની ગણતરીમાં દિવાળીની

લિસોટા અગ્નિસ્વરુપે હોય તે જ ઉલ્કા વર્ષા છે

દુનિયાભરમાં લાયરીડસ ઉલ્કાવર્ષાનો નજારો આવતીકાલથી જોવા મળશે. પૃથ્વી પર આ વિસર્જીત પદાર્થોની વચ્ચે પસાર થાય છે. ત્યારે સાપેક્ષ વેગના કારણે આ ટુકડાઓ પ્રચંડ વેગે વૃથ્વીના વાતાવરણમાં પ્રવેશ છે. આવા સમયે તેમનો મહત્તમ વેગ સેકન્ડના ૭૦ કિલોમીટર જેટલાનો અનુમાન રખાય છે. વાતાવરણણાં રહેલ વાયુઓ સાથે ઘર્ષણના કારણે આ ટુકડાઓ સળગી ઉઠે છે અને તેજ લીસોટા, અગ્નિ સ્વરુપે અવકાશમાં જોવા મળે છે તેને પ્રકારમાં ફાયર બોલ, અગનગોળા કે ઉલ્કાવર્ષા કહેવાય છે.

નરી આંખે નિર્જન જગ્યાએથી સ્પષ્ટરીતે જોઈ શકાય છે. ઉલ્કાવર્ષા વર્ષ દરમિયાન ૧૦થી ૧૨ ખત અને વધુમાં વધુ ૫ વખત આકાશમાં જોવા મળે છે. આ ઉલ્કાવર્ષાઓ પાછળ ધુમકેતુઓ કારણભુત છે. જાથાના પંડ્યાએ વધુમાં આતશબાજી, રંગબેરંગી ફટાકડાના દશ્યો અવકાશમાં જોવા મળે છે. ઘણા લોકો ગુણવત્તાના દૂરબીનની વ્યવસ્થા કરી નજારો જોવે છે. ઉલ્કા વરસાદને નજરકેદ કરવા મેગ્નિફિકેશન ધરાવતું દૂરબીન ગોઠવી શકાય છે.

આવતીકાલે અખાત્રીજ : નવીન પ્રારંભ માટેનો શુભ દિવસ

અખાત્રીજ વણજોયું મહુરત ગણાય છે, નગરમાં લગ્નોના પુષ્કળ આયોજન : સોનાની ખરીદી માટે નગરજનોમાં થનગનાટ : નવા વાહનોની ખરીદી પણ મોટા પાયે થશે : નવા ધંધા-વ્યવસાય, ગૃહપ્રવેશ માટે શ્રેષ્ઠ દિવસ

ગાંધીનગર, તા.૧૯

ગાંધીનગરમાં આગામી અખાત્રીજના દિવસે લગ્નોના અસંખ્ય આયોજનો કરાયા છે તેમજ સોનાની ખરીદીમાં પણ શહેરીજનો આ દિવસે ભારે ઉત્સાહ દર્શાવતા હોઈ નગરના જ્વેલર્સ તેમને આવકારવા સજ્જ બની રહ્યા છે. આ ઉપરાંત નવા ધંધાની કે ઓફિસની શરૂઆત તેમજ ગૃહપ્રવેશ-વાસ્તુપૂજન વગેરેના પણ આયોજનો પુષ્કળ પ્રમાણમાં જોવા મળી રહ્યાં છે.

અક્ષય તૃતીયાના નામે ઓળખાતા આ પવિત્ર દિવસે પ્રારંભ કરવામાં આવેલ કાર્યનો કયારેય 'ક્ષય' થતો નથી તેવી માન્યતાના આધારે લોકો નવા ધંધા કે વ્યવસાયનો પ્રારંભ આ દિવસે કરે છે. આ દિવસે લોકોમાં સોનાના ઘરેણા વગેરેની ખરીદી કરવા માટે પણ ઉત્તમ દિવસ માનવામાં આવે છે. નગરના સોનીઓ અને જ્વેલર્સની દુકાનો શો રૂમ ધરાવતા વેપારીઓ દ્વારા આ દિવસે મહત્તમ ઘરાકી મેળવવા વિવિધ સ્કીમ ઓફર કરાઈ રહી છે. આ ઉપરાંત નવા વાહનોની ખરીદી માટે પણ આ દિવસ ઉત્તમ ગણાય છે. આથી આ દિવસે નગરજનો મોટા પ્રમાણમાં નવી કાર કે ટુ વ્હીલર્સ વગેરેની ખરીદી કરે છે. આ દિવસે લક્ષ્મીપૂજાનું પણ વિશેષ મહત્વ છે. અક્ષય તૃતીયાનો દિવસ અતિ પવિત્ર ગણાતો હોવાથી લોકો માટે મુહુર્ત જોવું પડતું નથી. એટલે આ દિવસે પુષ્કળ પ્રમાણમાં લગ્નોના આયોજનો હાથ ધરાયા છે.

દશાવતારમાંના છઠ્ઠા અવતાર ભગવાન પરશુરામનો જન્મ વૈશાખ સુદ-૩ના દિવસે થયો હતો. જે સાત મહાપુરુષ ચિરંજીવી માનવામાં આવે છે તેમાં ભગવાન પરશુરામનો સમાવેશ થાય છે. અખાત્રીજને કુંભદાન માટે શ્રેષ્ઠ દિવસ માનવામાં આવે છે. આ દિવસથી ખેડૂતો ઉનાળુ વાવેતરનો પ્રારંભ કરે છે અને નવા અન્નની પૂજા કરે છે. ખેડૂતો આ દિવસને વર્ષનો 'શુભ દિવસ' માને છે. આ દિવસે ખેડૂતો 'હળોટરું' કરે છે અને ખેડનો પ્રારંભ કરે છે.

બ્રહ્મતેજના તણખા પુસ્તકનું વિમોચન

ગાંધીનગર, તા. ૧૯

શહેરના જાણીતા અને લોકપ્રિય લેખક દોલત ભટ્ટ દ્વારા લિખિત બ્રહ્મતેજના તણખા પુસ્તકનું વિમોચન આજે કરવામાં આવશે.

અમદાવાદ જોધપુર ચાર રસ્તા રાધાકિશન પાર્ટીપ્લોટ ખાતે આજે સોમવારે સવારે ૧૦.૩૦ થી ૧૨.૦૦ કલાકે ભગવાન પરશુરામ જયંતિ નિમિત્તે દંડી સ્વામી સદાનંદ સરસ્વતી મહારાજના વરદહસ્તે દોલત ભટ્ટ લિખિત બ્રહ્મતેજના તણખા પુસ્તકનું વિમોચન કરવામાં આવશે.

ગુજકેટ ઓનલાઈન નોંધણીની તારીખ ૨૨મી સુધી લંબાવાઈ

અમદાવાદ, તા. ૧૯ મેડિકલ તથા સંલગ્ન અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવવા ગુજરાત કોમન એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ (ગુજકેટ) માટેના ફોર્મની વહેંચણી બાદ ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશનની મુદત લંબાવવાની માંગને ધ્યાનમાં રાખી બોર્ડે ફોર્મસ્વીકારવાની તારીખ ૨૨મી એપ્રિલ સુધી લંબાવી છે. ગુજકેટની પરીક્ષા ઉભી એ યોજાવાની છે માટે ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત છે. માહિતી પુસ્તિકા અને પીન નંબર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ગાંધીનગરની ઓફિસથી મેળવી શકાય છે. પ્રાપ્ત થતી માહિતી મુજબ ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ સેમેસ્ટર ૪ અને ધોરણ ૧૦ની બોર્ડની પરીક્ષા પૂર્ણ થઈ છે ત્યારે ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ પછી મેડિકલ-ડેન્ટલ અને પેરામેડિકલ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ લેવા માટે ફરજિયાત લેવાતી ગુજરાત કોમન એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ (ગુજકેટ)ની પરીક્ષા સત્તાવાર તારીખ બોર્ડે જાહેર કરી દીધી છે. જે મુજબ આગામી સાતમી મેના રોજ પરીક્ષાનું આયોજન કરાયું છે. વિદ્યાર્થીઓએ ફરજિયાત ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન બોર્ડની વેબસાઈટ પર લોગઈન કરી ગુજકેટ ૨૦૧૫નું રજિસ્ટ્રેશન ૧૦મી એપ્રિલ સુધી ઓનલાઈન કરાવી દેવાનું હતું. જેને ધ્યાનમાં રાખી ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા ફોર્મસ્વીકારવાની તારીખ ૨૨મી એપ્રિલ સુધી લંબાવી છે.

વેકેશનમાં વિદ્યાર્થીઓ માટે AMA દ્વારા કેમ્પ યોજાશે

શાળા કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ ૯૭થી વધુ કાર્યક્રમમાં ભાગ લઈ શકશે : મે મહિના સુધી જુદા જુદા કાર્યક્રમનું આયોજન

અમદાવાદ, તા. ૧૯ શાળા કોલેજોમાં વેકેશનનો પ્રારંભ થઈ રહ્યો છે ત્યારે આ વેકેશન દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓ પર્સનાલીટી ડેવલપમેન્ટ જેવી શિક્ષણેત્તર પ્રવૃત્તિઓમાં નિપુર્ણ બને તે માટે અમદાવાદ મેનેજમેન્ટ એસોસિએશન દ્વારા એપ્રિલ-મે મહિના દરમિયાન જુદા જુદા ૯૭ જેટલા પ્રોગ્રામ્સનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. પ્રાપ્ત થતી માહિતી મુજબ અમદાવાદ મેનેજમેન્ટ એસોસિએશન દ્વારા ઈન્ટરેક્ટિવ સમર વર્કશોપ ૨૦૧૫નું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ વર્કશોપમાં શહેરની તમામ શાળાઓ તથા કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ એપ્રિલ અને મે મહિના દરમિયાન ભાગ લઈ શકશે. જેમાં ૯૭ જેટલા જુદા જુદા પ્રોગ્રામ્સનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

થીમ બેઝ્ડ સમર વર્કશોપ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના અભિગમ, પર્સનાલિટી ડેવલોપમેન્ટ, સ્કીલ એન્હેન્સમેન્ટ, ટાઈમ મેનેજમેન્ટ, માઈન્ડ અને લિડરશીપ એરિએન્ટેશન્સ, ઈન્ટરેક્ટિવ સેશન્સથી એજ્યુકેશન, આઈક્યુ અને ઈક્યુથી કોગ્નિટિવ અવેરનેસ ઈન્ટરવ્યુ આપતી વખતે અથવા કોઈ નવા સ્થળે જોબ પર જતી વખતે પર્સનાલીટી કેવી હોવી જોઈએ વગેરે વિશેના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. વેકેશનને ધ્યાનમાં રાખીને સ્કુલ અને કોલેજના જુદી જુદી ઉંમરના વિદ્યાર્થીઓ અનેક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લઈ શકશે.

લગ્નવિષયક તકરારમાં અને પ્રસ્થાપિત કાનૂનમાં 'લીવ ઈન રિલેશનશીપ'ને કારણે સ્ત્રી ભરણપોષણથી વંચિત ન રહે અને બાળકો નિરાધાન ન રહે તે પ્રકારનો સર્વોચ્ચ અદાલતનો મૂળભૂત રીતે હેતુ સ્પષ્ટ થાય છે

મહિલા સમાજ અને કાયદા
- ડો. ભાવના કે. જોશીપુરા

સ્ત્રીઓને એમ થાય છે કે આપણે આપણા પતિના ઘરે જ રહેવું છે અને ખાસ કરીને ડોમેસ્ટીક વાયોલન્સ એક્ટમાં પણ ઘરમાં રહેવાનો અધિકાર એ બાબતે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. સવાલ એ છે કે કાયદાકીય જોગવાઈઓ સ્ત્રીઓના હિતને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવે છે, પરંતુ વાસ્તવમાં તેની અમલવારી સફળતા પૂર્વક થઈ રહી છે કે કેમ?

રસીલાના કેસની ચર્ચા કરી રહયા હતા. રસીલા ગુજરાત બહાર પોતાના પતિના ઘરે રહેવા પહોંચી ગઈ છે પરંતુ પતિનું ઘર બંધ છે અને રસીલા પોતાના દિકરાને પણ મળી શકતી નથી. એવો વિચાર આવે કે સ્ત્રી અત્યાચારો સંદર્ભમાં અનેક કાયદાઓની જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે. ખાસ કરીને સ્ત્રીઓને સામાજિક સુરક્ષા કવચ પૂર્ણ સ્વરૂપે મળી રહે તે બાબતે કાયદાકીય અભિગમ રહયો છે. ડોમેસ્ટીક વાયોલન્સ એક્ટ અંતર્ગત પતિના ઘરમાં જ સ્ત્રીને રહેઠાણ અને રક્ષણ મેળવવાની જોગવાઈ છે અને છતાં રસીલા જેવી સ્ત્રીઓ કે પતિના ઘરમાં પ્રવેશ કરી શકતી નથી. કેટલીક વાર એમ પણ થાય કે જો કાયદાકીય જાગૃતિ સંપૂર્ણપણે આવે તો મહિલાઓના સશક્તિકરણ બાબતે, કાયદાકીય રીતે સશક્તિકરણથી સમાજમાં પરિવર્તન શક્ય છે. રસીલાતો કાયદાથી માહિતગાર હતી. રસીલા એવું માને છે કે તેણીને પોતાના પતિના ઘરમાં રહેવાનો અધિકાર છે. રસીલા પોતાના દિકરાને મળવા પતિના ઘરે પણ પહોંચી જાય છે. પરંતુ પતિએ ઘરને તાળુ મારી દીધું છે.

કાયદાની સામાન્ય પણે સમજ હોવી એ આવશ્યક બાબત છે. કાયદાની સામાન્ય જાણકારીથી વ્યક્તિ વિકટ સ્થિતિમાં કાયદાકીય રીતે જાણકારી હોવાને કારણે મુશ્કેલી માંથી બહાર આવી શકે છે. પરંતુ, કાયદાની સામાન્ય જાણકારી સાથે વહેવારમાં તેની અમલવારી પણ જાણવી આવશ્યક છે. અનેક કેસોના અભ્યાસના આધારે એવું લાગે છે કે જે દિકરી કોઈપણ સંજોગોમાં ઘર છોડતી નથી તે તેવી સ્ત્રીઓને રહેઠાણના અધિકાર બાબતે કોર્ટ મારફતે પોલીસનું રક્ષણ મેળવવું આસાન બને છે, પરંતુ જે સ્ત્રીઓ ઘરની બહાર છે અને ફરીથી ઘરમાં પ્રવેશ કરવા માંગે છે તે સ્ત્રીઓને સામાજિક અને કાયદાકીય વિટંબણાઓનો સામનો કરવો પડે છે.

રસીલા બેભાન છે. રસીલાની મિત્ર સરોજ રસીલાના પતિને બોલાવે છે. રસીલાનો પતિ હોસ્પીટલ આવે તો છે પરંતુ રસીલાને ખરખબર પૂછવાને બદલે, હોસ્પીટલમાં બીલ ચૂકવાને બદલે, રસીલાનો મોબાઈલ, રસીલાના પર્સમાં રહેલ અગત્યના પેપર્સ વગેરે લઈને જતો રહે છે. અનેક પતિદેવોએ પોતાની પત્ની વિરુધ્ધ ચોરીની ફરિયાદ કર્યાના દાખલા છે. અરે! એક કેસમાં તો પતિ અને પત્ની બંને મજૂરી કરતા હતા. પત્નીએ બંનેની મજૂરીના પૈસા મુકવા એક ડબ્બો ઘરમાં રાખેલો પતિ પત્નીની તકરાર થતાં પતિએ એવી ફરિયાદ કરેલ કે પત્ની એ ડબ્બામાંથી સો રૂપિયાની ચોરી કરી છે. તેવે વખતે પણ વિચાર આવેલો કે શું આને ચોરી કહેવાય?

આજે સમય બદલાયો છે. આજથી ૨૫ વર્ષ પહેલાં ખાસ કિસ્સામાં અને અમુક શહેરમાં તો પતિ પત્નીને ઘરની બહાર કાઢી મૂકે અને પાછો ચોરીનો આરોપ મુકે તેવું જોવા મળતું. આવી ફરીયાદો થવાને કારણે મહિલાઓને પણ મૂંઝવણ થતી, પરંતુ હવે સમય બદલાયો છે. સ્ત્રીઓને સાસરી પક્ષમાં થતા ત્રાસ બાબતે ભારતીય ફોજદારી ધારામાં કલમ-૪૯૮(એ) ઉમેરવામાં આવી તો સ્ત્રીઓને વિશેષ રક્ષણ આપવાને સંદર્ભે હિંસા સામે રક્ષણનો કાયદો પણ અસ્તિત્વમાં આવ્યો. રસીલાના વાતને આપણે અહીં અલ્પવિરામ આપીએ છીએ. કારણકે,

ગઈકાલે સર્વોચ્ચ અદાલતે 'લીવ ઈન રીલેશન શીપ'ને એક પ્રકારે માન્યતા આપવા સંદર્ભે લેન્ડમાર્ક ચુકાદો આપેલ છે. આપણા વાચક મિત્રોએ પણ અમોને આ બાબતે તુરત જ ફોન કરેલ છે. દરેકને આ ચુકાદો જાણવામાં રસ છે. આમ જોઈએ તો ડોમેસ્ટીક વાયોલન્સ એકટમાં પણ મહિલાઓના રક્ષણ સંદર્ભમાં જોઈએ તો લીવ ઈન રીલેશનશીપને 'રીલેશનશીપ ઈન ધ નેચર ઓફ મેરેજ' ના દાયરામાં લાવી અને ડોમેસ્ટીક વાયોલન્સ એક્ટ અંતર્ગત સ્ત્રીને રક્ષણ આપવાનો હેતુસર સર્વોચ્ચ અદાલતે આ વલણ લીધુ હોય તેવું સ્પષ્ટ લાગે છે.

મૂળભૂત રીતે સર્વોચ્ચ અદાલતે આપેલ માર્ગદર્શીકા મુજબ સ્ત્રીની નાણાંકીય અને ઘરગથ્થું વ્યવસ્થા, પુરુષની જવાબ દયતા, જાતિઓના સંદર્ભ આધારે થતા બાળકો (પરીણામ સ્વરૂપ) ની જવાબદારી, સ્ત્રીનો સામાજિક દરજ્જો આ બાબતોના આધાર ઉપર લીવ ઈન રીલેશન શીપનું સ્વરૂપ નક્કી થઈ શકે તેવું નિરૂપણ છે. ડોમેસ્ટીક વાયોલન્સ એકટની કલમ-૨ (એફ) અંતર્ગત 'At any time of time' નો અર્થ, સંબંધો (રીલેશનશીપ) ના સમયગાળામાં રીઝનેબલ ટાઈમ (વ્યાજબી સમય) છે અને તે પ્રત્યેક કિસ્સા ઉપર નિર્ભર રહે છે.

સર્વોચ્ચ અદાલતનો જે ચુકાદો આવેલ છે તે સંદર્ભે જોઈએ તો પતિ અને પત્ની જે વીસ વર્ષથી વધારે એક સાથે રહેલ છે બંનેનો ખૂબ લાંબો સહવાસ છે તે પતિ પત્ની તરીકેનો છે. વળી, આ ભાઈની અગાઉની પત્ની મૃત્યુ પામ્યા બાદ આવેલ મહિલા પહેલા ઘરની કેર ટેઈકર તરીકે રહેતી હતી અને ત્યાર બાદ વર્ષો સુધી બંને પતિ પત્ની તરીકે સાથે રહેતા હતા. પતિના મૃત્યુ બાદ વારસાઈના કેસ સંદર્ભે એવો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવેલ કે બંને વચ્ચે કાયદેસરના લગ્ન થયા નથી. આ પ્રકારના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે તેઓ પતિ પત્ની તરીકે સાથે રહેતા હતા તે બાબતે માન્યતા આપેલ છે અને આ ચુકાદાનો વિગતવાર અભ્યાસ કરીને તે બાબતની સ્પષ્ટતા આ કોલમમાં કરીશું, પરંતુ અત્રે ખાસ ઉલ્લેખ કરવું કે,

૨૦૦૮થી આજ સુધી 'લીવ ઈન રીલેશનશીપ' સંદર્ભમાં એક ચર્ચા ચારે બાજુ જોવા મળે છે. ૨૦૦૮ માં પાર્લામેન્ટમાં પણ આ અંગે વિશેષ પ્રશ્નોત્તરી થયેલી. સર્વોચ્ચ અદાલતે ૨૦૧૦માં અને ત્યાર બાદ ૨૦૧૩માં કોઈ વિશેષ કે સંદર્ભમાં રીલેશનશીપને મેરેજનો દરજ્જો આપવા કે કેમ તેવી ચર્ચા કરે છે. જો સંબંધોને કારણે બાળકો થાય તો તેનો અર્થ સંબંધો પુરી સમજ સાથેના હતા તેવું પ્રતિપાદીત થાય છે. અગાઉ પણ મહિલાએ ભરણપોષણ માનતા એ પ્રકારનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે કે ખાસ કરીને લગ્ન વિષયક તકરારમાં અને પ્રસ્થાપિત કાનૂનમાં 'લીવ ઈન રીલેશનશીપ' ને કારણે સ્ત્રી ભરણપોષણથી વંચિત ન રહે અને બાળકો નિરાધાર ન રહે તે પ્રકારનો સર્વોચ્ચ અદાલતનો મૂળભૂત રીતે હેતુ સ્પષ્ટ થાય છે.

એક તરફથી રીલેશનશીપને માન્યતાની ચર્ચા તો બીજી તરફ માન્યતા પ્રાપ્ત લગ્નમાં પણ કાયદાકીય ગૂંચવણો. સવાલ છે કાયદાનો આધાર લઈને વાસ્તવિક પરિસ્થિતિનો વ્યવહારિક રીતે અમલ કરવાનો. રસીલાના વિગતવાર ચર્ચા સાથે મળીએ આવતા અંકે...